

Jaarverslag 2015

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag

Inleiding	1
Activiteiten	2
Fysiek beheer	2
Programmering	3
Organisatie	12
Financiën	13
Vooruitblik	15

Jaarrekening

Balans per 31 december 2015 (na bestemming van saldo van baten en lasten)	16
Staat van baten en lasten over 2015	17
Kasstroomoverzicht over 2015	18
Toelichting op de jaarrekening	19
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	19
Toelichting op de balans per 31 december 2015	22
Niet uit de balans blijvende rechten	27
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2015	27

Overige gegevens

Bestemming van het saldo van baten en lasten over het boekjaar 2015	32
Gebeurtenissen na balansdatum	32
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	32

Bijlage:

Activiteitenoverzicht 2015	35-36
----------------------------	-------

Bestuursverslag

INLEIDING

De Stichting NDSM-werf (hierna: de Stichting) is opgericht in 2009 door de gemeente Amsterdam (voormalig Projectbureau Noordwaarts), voormalig Stadsdeel Amsterdam Noord, Ondernemersvereniging de Toekomst en Mediawharf BV - de zogenoemde constituerende partners. De Stichting heeft als opdracht het beheren en programmeren van het circa tien hectare grote buitenterrein van de werf en neemt de rol aan van regisseur die - samen met de gemeenschap - het toekomstverhaal van de werf co-creëert en vertelt.

Eind 2014 is in samenwerking met de werfgemeenschap het visiedocument 'Werk aan de werf, Laboratorium NDSM-werf, Koers 2014-2015 tot stand gekomen. De drie hoofdlijnen van deze visie, zijnde maken, cultuur en stedelijke ontwikkeling, bieden het kader voor het huidige en toekomstige beleid van de Stichting.

De werf is een dynamische plek, gekenmerkt door blijvende tijdelijkheid en creatief experiment. Ook in 2015 kende de werf veel dynamiek. Niet in de laatste plaats door de renovatiewerkzaamheden aan de Y-helling, de renovatie van de Scheepsbouwloods en de eind 2015 geconstateerde bouwkundige tekortkomingen van de Lasloods. Hoewel de Stichting hiervoor geen directe verantwoordelijkheid draagt, zijn deze ontwikkelingen wel degelijk van invloed op haar dagelijkse praktijk en vergen zij in voorkomende gevallen flexibiliteit en vindingrijkheid.

Het jaar 2015 was voor de Stichting het jaar waarin de overeenkomst Fysiek Beheer NDSM-werf werd geëvalueerd. Zowel de Stichting als opdrachtnemer en de gemeente Amsterdam als opdrachtgever hebben zich positief uitgesproken over de uitwerking en ervaringspraktijk van deze innovatieve samenwerkingsvorm. Naar aanleiding van de evaluatie zal de overeenkomst op punten worden aangepast om recht te doen aan de inmiddels op de werf gewijzigde omstandigheden.

In augustus werd een grootschalig SAIL evenement georganiseerd op de werf, waarbij de thema's Innovatie, Techniek en Duurzaamheid centraal stonden. Het evenement bracht circa 30.000 bezoekers naar de werf, wat een bijzondere prestatie was gegeven de afwezigheid van Tallships direct aan de NDSM kade. De Stichting heeft voor de editie 2015 volledige productieverantwoordelijkheid gedragen en dit heeft - gegeven de omvang van het evenement - een groot beslag gelegd op de organisatie. De rol van de Stichting zal in een mogelijk toekomstige editie anders worden gedefinieerd om de impact op de organisatie en de financiële risico's te verkleinen.

Ook werden in 2015 de plannen voor mobiele krachtstroom stations in samenwerking met LOCOL en de direct betrokken, de festivalorganisatoren, verder uitgewerkt. Door omgevingsfactoren, gewijzigde verwachtingen ten aanzien van het gebruik en met het initiatief gemoeide hogere investeringen dan in een eerdere fase waren voorzien, heeft de Stichting vooralsnog moeten concluderen dat het plan op basis van de oorspronkelijke uitgangspunten niet langer passend was. Alternatieven zullen worden onderzocht om onze wens - en die van de festivalorganisatoren - tot verduurzaming en tot reductie van CO2 uitstoot alsnog te kunnen realiseren.

Met de aanstelling van Kim Tuin als directeur (september 2015) en curator/ programmamaker Rieke Vos (januari 2016) is de artistieke kwaliteit binnen de organisatie gewaarborgd. Dit nieuwe team ontsluit netwerken en creëert hierdoor mogelijkheden tot samenwerking met toonaangevende nationale en internationale kunstinstellingen. De nieuwe artistieke visie die dit team heeft opgesteld zet in op iconische kunstprojecten in de openbare ruimte. Het in samenwerking met Atelier van

Lieshout ontwikkelde project 'Ferrotopia' past geheel in deze visie. In 2015 zijn de plannen voor dit project verder ingevuld en ingebed in een meerjarig kader. De gemeente Amsterdam (Noord) heeft deze ontwikkelfase financieel ondersteund.

In het vervolg van dit verslag worden de activiteiten in 2015 en de financiële weerslag daarvan nader toegelicht en wordt een korte vooruitblik gegeven naar de toekomst. Een toekomst met grootse plannen en artistieke ambities voor de werf en haar gemeenschap.

ACTIVITEITEN

De Stichting heeft twee hoofdtaken: het fysiek beheer en het programmeren van de werf. Alhoewel deze taken bedrijfsmatig, organisatorisch en qua dynamiek los van elkaar lijken te staan, zijn zij in realiteit stevig verbonden en worden zij in onderlinge samenhang georganiseerd.

FYSIEK BEHEER

De Stichting is verantwoordelijk voor het fysiek beheer van de NDSM-werf (Oost). Op basis van een schouw aan het begin van het jaar wordt jaarlijks een beheerplan vastgesteld. Op dagelijkse basis draagt de Stichting zorg voor het schoon, heel en veilig houden van het gebied en is zij verantwoordelijk voor de groenvoorziening en kleine reparaties.

Naast deze dagelijkse werkzaamheden is in 2015 binnen de beheeropdracht (groot) onderhoud verricht aan afwatering, bestrating en verlichting. Dergelijk groot onderhoud valt regulier onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Amsterdam. Voor aanvang van het festivalseizoen zijn deze gebieden aangepakt en sterk verbeterd wat de verhuur weer mogelijk maakte en op openbare dagen de werf veiliger maakte.

Door de vele renovaties en ontwikkelingen op de werf is de regietaak van de Stichting erg belangrijk geweest bij onder meer de oplevering, afspraken over het terreingebruik en de bereikbaarheid van ateliers, bedrijven en horeca. Speciale aandacht ging uit naar de kade op de Load Out. Ondanks de slechte staat en de verzakkingen van de kade bleven de werkzaamheden door de gemeente Amsterdam hier in 2015 beperkt tot afgravingen en het dichtzetten door middel van hekken. De Stichting heeft via verschillende wegen gezorgd dat dit beeld veranderde en er een tijdelijk oplossing werd gevonden, waardoor de hekken weg konden en er weer een veilige situatie ontstond. In 2016 wordt dit gebied naar verwachting structureel aangepakt.

Helaas moest in verband met de constatering van asbest in gebruikte kielblokken, de skatebowl (kunstproject Mictor en Molf) eind 2015 worden gesloopt en verwijderd.

Zoals gesteld in de inleiding van dit bestuursverslag is de overeenkomst Fysiek Beheer in 2015 naar tevredenheid van partijen geëvalueerd. De overeenkomst loopt tot en met ultimo 2019. Als onderdeel van de aanpassing van de overeenkomst door middel van een allonge wordt door partijen bekeken of deze termijn tenminste tot en met eind 2020 kan worden verlengd.

Na meerdere jaren voor de schoonmaak van het terrein samengewerkt te hebben met (leer)werk trajecten van Dienst Werk en Inkomen (DWI) is hier in het laatste kwartaal van 2015 een voorlopig eind aan gekomen. De beschikbaarheid en kwaliteit van deze inzet voldeed niet langer aan de eisen van de Stichting. Een alternatief is gevonden bij MAGIS020. MAGIS020 is een organisatie die ernaar streeft in verschillende vormen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op weg te helpen naar deelname aan diezelfde arbeidsmarkt. Hoewel hiermee een goed alternatief is gevonden, leidt de noodzaak tot inzet van deze partij tot extra kosten binnen de beheerbegroting.

PROGRAMMERING

Commerciële evenementen

In 2015 bood de buitenruimte op de werf evenals in voorgaande jaren plaats aan een uiteenlopende range van festivals en evenementen. Nieuwkomers dit jaar waren: Amsterdam Kookt (een foodfestival dat gedurende 4 dagen ruim 40.000 bezoekers trok), het Wicked Jazz festival en Thuishaven. Het evenement 'Henk op de helling' heeft in verband met een faillissement in 2015 geen doorgang kunnen vinden. In totaal brachten de festivals waaronder DGTL, Encore, Valtifest en Damaris in 2015 circa 125.000 bezoekers naar de werf.

Deze evenementen worden door externe festivalorganisatoren geproduceerd. De Stichting verhuurt de locatie en is als ketenpartner adviseur bij alle vergunningaanvragen die op de werf plaatsvinden. De Stichting houdt toezicht op de uitvoering en het verloop van de evenementen, daarbij nauw samenwerkend met de afdeling handhaving van de gemeente Amsterdam (Noord) en de festivalorganisatoren.

Een belangrijk aandachtspunt bij dergelijke verhuur van het terrein blijft de beperking van overlast voor omwonenden en de bereikbaarheid van de horeca en andere betrokken partijen op de werf. In het nieuwe handboek opgesteld in 2015 zijn verbeterde instructies opgenomen ten aanzien van routing, hekwerk en afstemming tussen partijen. Om de beperking van overlast voor omwonenden te beperken, is middels het bestemmingsplan voor NDSM-werf Oost onder meer afgesproken dat de evenementenagenda aan het begin van ieder jaar met hen moet worden gecommuniceerd en dat het aantal grote evenementen (afgemeten aan geluidsniveau) beperkt is tot 6 grote evenementen per jaar met tussenpozen van minimaal één weekend (met 1 uitzondering). Voorts heeft de Stichting in 2015 in overleg met de omgevingsdienst 3 geluidmeetstations geplaatst op de gevels van de meest direct 'getroffen' woningen. Hiermee wordt het geluid tijdens evenementen realtime gemeten en kunnen acties worden ingezet om overlast te beperken. Aan de gevelmetingen tijdens alle grote en middelgrote evenementen is te zien dat er nagenoeg altijd binnen de afgegeven norm geluid geproduceerd wordt en dat bij overtredingen direct ingegrepen wordt. Toch blijft het onvermijdelijk dat de organisatie van evenementen gepaard gaat met klachten vanuit de omgeving. In 2015 zijn ten aanzien van de NDSM-werf in totaal 284 klachten geregistreerd. Hiervan zijn er 187 toebedeeld aan het DGTL festival (april 2015). Belangrijkste factor voor dit relatief grote aantal was de windrichting in combinatie met de geluidsopstelling van de podia. De Stichting heeft samen met de organisator van dit festival maatregelen getroffen om het aantal klachten in de toekomst zoveel mogelijk te beperken.

Culturele programmering

In 2015 stond het artistieke programma van de Stichting in het teken van het versterken van de artistieke banden met de verschillende partners op de werf, maar ook met partijen dieper in Noord. Ook heeft de Stichting haar internationale profiel versterkt. Enerzijds door haar eigen internationale netwerk te verbreden en ontmoetingen te realiseren met organisaties van vergelijkbare culturele centra in het buitenland. En anderzijds door leden van de werfgemeenschap te stimuleren in het uitbreiden en delen van hun eigen internationale netwerk, en hier ruimte voor te bieden op de werf. Wat kan er geleerd worden van een creatief centrum in Osaka, maar ook wat leren ze van ons in bijvoorbeeld Vilnius? En hoe zorgen wij ervoor dat wij ons blijven onderscheiden van terreinen dichterbij huis, zoals de Westergasfabriek (qua stedelijke ontwikkeling) en de ADM (qua culturele/rauwe industriële locatie). De kennis die hiermee is opgedaan neemt de Stichting mee in haar transitiejaar 2016 en heeft zij toegepast in haar artistieke plan voor de periode 2017 – 2020.

In 2015 is de programmatische focus gelegd op het buitenterrein. Zo is er een nieuwe expositieruimte in de openbare ruimte geïnitieerd genaamd 'Rechargeable Area' en hebben er verschillende interventies in de buitenruimte plaatsgevonden, waaronder het Magnetische Noorden. Daarbij waren er verschillende programma's wiens aanwezigheid zich niet tot de werf beperkte, maar die hun tentakels uitsloegen over de rest van Amsterdam Noord.

In deze verantwoording onderscheiden wij een vijftal programmaliijnen

1. Voedingsbodem projecten; hier is het initiatief afkomstig van partijen welke onderdeel zijn van onze werfgemeenschap.
2. Eigen initiatieven
3. Coalitie Noord
4. Talentontwikkeling
5. Educatie & Jeugd

Het culturele programma van de Stichting wordt naast dekking verkregen uit verhuur aan commerciële evenementen, mede gefinancierd door de meerjarige bijdrage uit het kunstenplan van de gemeente Amsterdam en cultuurbijdragen van vaste huurders op de werf. De cultuurbijdragen worden gebaseerd op het aantal vierkante meters huuroppervlak en hebben de vorm van een huuropslag. Op deze wijze dragen de huurders bij aan de instandhouding en ontwikkeling van de sfeer op de NDSM-werf, vaak een belangrijke argument voor vestiging op de werf.

Het totaaloverzicht van culturele activiteiten die hebben plaatsgevonden op de werf is opgenomen in de bijlage Activiteitenoverzicht 2015. Het totaal aantal bezoekers en deelnemers dat met dit programma is gerealiseerd was circa 139.000. Hieronder lichten we een aantal hoogtepunten uit het 2015 programma toe.

1. VOEDINGSBODEM PROJECTEN

13 t/m 31 jan - De Stelling ~ Sense of Heritage – 1.000 bezoekers/ Beeldende kunst

Op initiatief van Buro Spelen (Klaar van der Lippe en Bart Stuart) is de Stelling ontstaan, een serie tentoonstellingen over hoe de identiteit en het imago van de NDSM-werf is veranderd door de jaren heen. Sense of Heritage was de laatste expositie uit een reeks van drie. De Stelling kwam voort uit de constante verandering waar de NDSM-werf aan onderhevig is. Toen Van der Lippe en Stuart zich twintig jaar geleden op de werf vestigden zag het er hier compleet anders uit. De serie tentoonstellingen liet de ontwikkelingen op de werf in drie fases zien, waarbij verschillende leden van de werfgemeenschap werden uitgenodigd na te denken over de balans tussen het imago en de identiteit van de NDSM. Daarmee was de expositie tevens aanleiding voor een dialoog tussen verschillende partijen. Hoe ligt de verhouding tussen de kunstenaars en het bedrijfsleven die elkaar op de werf ontmoeten en hoe kunnen deze partijen, deze werelden, elkaar versterken?

14 mei – Hemeltjelijef! festival – 5.000 bezoekers / Beeldende kunst-muziek

Hemeltjelijef! is hét festival voor groot en klein op Hemelvaartsdag dat wordt georganiseerd door kunstenaars van de werf in samenwerking met Noorderlicht Café en Stichting Zwerfkunst. In 2015 was de titel 'daar komt de aap uit de mouw' en ging het om de relatie tussen mens en dier. De werf werd omgetoverd tot een echte jungle waarin kinderen op ontdekkingstocht konden, apennestjes bouwden en dansten in de Jungle Boogie. Een apenkooi werd gebouwd, waarin kinderen konden spelen. Pop-up museum Eddie the Eagle organiseerde een expeditie waarin kinderen op zoek konden naar de dieren. Het festival werd druk bezocht, en was om 13.00 uur al volledig uitverkocht. Hemeltjelijef! is een bijzonder festival waar kleine kinderen op een leuke en speelse manier in aanraking komen met cultuur, muziek en kunst.

2 t/m 12 juli - Over het IJ Festival – 18.000 bezoekers / Podiumkunsten

Met een nieuw artistiek leider - Simone Hogendijk - sloeg het Over het IJ festival in 2015 een nieuwe creatieve weg in. Zo kozen zij dit jaar voor een gezamenlijk aanpak met hun partners, in plaats van een eigen productie waarbij zij geschikte partners zochten. Het gevolg was een samenwerkstructuur waarmee de organisatie (met succes) toewerkte naar meer saamhorigheid op de werf.

In de programmering was meer aandacht voor buurtgeoriënteerde projecten. Het festival trok verder het Noordse achterland in met voorstellingen in Tuindorp Oostzaan, De Banne, de Vogelbuurt, Nieuwendam en de Buiksloterham. Dit werkte ook door in de samenwerking met horecapartijen op deze locaties waardoor meerdere festivalharten ontstonden, niet alleen op de NDSM-werf zoals in voorgaande jaren, maar door heel Noord. Naast de sponsorbijdrage aan het festival, droeg de Stichting bij aan de ontwikkeling van Sketch, een performance-installatie in de openbare ruimte van Lucas De Man en Pascal Leboucq, waar - in en rondom een huizenhoge prop leeg schetspapier - de jonge architect Arthur de psyche en de verlangens van de stad onderzocht.

2 juli t/m 1 augustus – Mapping cities on a drift – 3.000 bezoekers / Beeldende kunst

De NDSM-werf is één van de plekken die is opgenomen in 'The Archive of the In Between', het project van Valerie van Leersum. Dit archief bevat een verzameling van werken die te maken hebben met de overgang, migratie en herverdeling. Het is een 'work in progress' op basis van onderzoek naar de geschiedenis van plaatsen en mensen die in beweging zijn. Hier is onder andere een plattegrond uit voort gekomen, opgebouwd uit alle gebouwen die momenteel op de werf staan of dit ooit hebben gedaan. Valerie van Leersum heeft dit project vertaald op 112 stelconplaten op de NDSM-werf genaamd 'mapping cities on a drift'. Langzaam vervaagt de tekening, net als de gebouwen die verdwijnen en nieuwe gebouwen die herrijzen op de werf. De Stichting heeft fotograaf Marc Faasse gevraagd om de vervaging van dit project in kaart te brengen.

18 t/m 23 aug – NDSM Herleeft expositie; 'eens werden er schepen gebouwd' – 3.000 bezoekers / Erfgoed

In het kader van SAIL gingen we terug naar wat de NDSM-werf ooit was, een scheepswerf. NDSM Herleeft! is een stichting die zich bezig houdt met het erfgoed van de scheepswerf, opgericht door voormalig werknemers. NDSM Herleeft! heeft oude beelden laten drukken op vinylplaten en deze zijn tentoongesteld op de balustrade bij Pllek. Hierdoor ontstond er tijdens SAIL een mooie combinatie tussen de historie van de NDSM-werf en de eeuwenoude schepen. Deze expositie trok veel media aandacht. Zo besteedden het Parool, de Echo en het Noord Hollands Dagblad er aandacht aan.

1 nov – Nacht van de Doden – 500 bezoekers / Podiumkunsten

Volgens de overlevering keren tijdens de Nacht van de Doden de zielen van overledenen terug naar de aarde om hun dierbaren te bezoeken. Het is hierbij de taak van ons, stervelingen, om hen te laten weten waar we zijn. Hiertoe maken we vuur en muziek; we wachten hier op jullie!! Zo zullen we dan weer voor 1 dag samen zijn, tijdens de Dag van de Doden (ook wel Allerzielen genoemd).

De vierde editie van Nacht van de Doden was dit jaar een bescheiden uitvoering. Grote theatrale interventies zoals in voorgaande edities bleven dit jaar achterwege, maar met een bescheiden budget was het evenwel mogelijk een bijzondere avond te creëren waarop bezoekers een kaarsje konden branden om hun verloren geliefden te herdenken en onderwijl van verscheidene concerten en muziekvoorstellingen van theatergezelschap BOT en Gran Teatro Amaro konden genieten. Bezoekers waren enthousiast over de gedragen sfeer en het uitgebalanceerde programma.

A place beyond belief van kunstenaar Nathan Coley, 2013

Noordje kinderkunst 2015. Educatie, levensgroot origami maken.

Cities on a drift van kunstenaar Valerie van Leersum, 2015

Het Magnetische noorden door kunstenaars Silvie Zijlmans en Hewald Jongenelis, 2015

2. EIGEN INITIATIEVEN

13 feb – STAAKT... – 100 bezoekers / Podiumkunsten

STAAKT... is een theatrale vertelling over de Februaristaking, geschreven door de jonge theatermakers van Barbaren & co. Ook door arbeiders van de NDSM-werf werd er in 1941 gestaakt. De voorstelling was een vertelling over dit verleden van de Scheepswerf, en maakte gebruik van historische passages en documenten van de werf. Helaas bleven de bezoekersaantallen achter op de verwachtingen.

Maart/december – Rechargeable Area – totaal 15.000 bezoekers / Beeldende kunst

"De Rechargeable Area is een optelsom van plekken waar de beleving en de verbeelding geprikkeld worden"

De Rechargeable Area is ontstaan vanuit de behoefte van kunstenaars uit de scheepsbouwoords om in de buitenruimte meer zichtbaarheid te krijgen. Kunstenaars die hun werkatelier in de Kunststad hebben voelen zich vaak 'een aapje' in hun eigen atelier, omdat veel bezoekers uit nieuwsgierigheid ongevraagd hun studio's binnenwandelen en uitleg vragen. De Rechargeable Area is een publiekstoegankelijk overgangsgebied voor bezoekers die afkomstig zijn uit de stad, de toeristen én de kunstenaars die werken in de ateliers en werkplaatsen van de NDSM-werf. De Rechargeable Area bestaat uit vier zeecontainers welke ingericht zijn als kijkdoos. Middels een rond gat kan het publiek de zeecontainer inkijken en op die manier het werk bewonderen. Deze 'kijkdozen' zijn ontworpen door Jeroen Bisscheroux (werfkunstenaar). De containers fungeren ook als sokkels waarop ruimtelijk werk geëxposeerd kan worden. Door de containers op deze manier te gebruiken transformeren ze ook tot Landmarks die veranderlijk en flexibel inzetbaar zijn. In 2015 hebben drie kunstenaars uit de Kunststad hun werk geëxposeerd in de Rechargeable Area.

- Renée Marcus Janssen - expositie Animali Antichi (12 maart). Animali Antichi betekent 'Antieke dieren'. Deze serie bestond uit bronzen beelden, welke uitnodigen om op een andere manier naar het dier te kijken. Het portret zoals wij gewend zijn bij mensen, is nu toegepast op het dier.
- Op 14 augustus opende de tweede tentoonstelling 'Verf van de Werf' van Gusta van Eijk. In deze expositie maakt de kunstenaar zichtbaar hoe zij verf maakt van de planten die op de werf groeien. Het maken van deze verf heeft zij als statement gebruikt om mensen te laten nadenken over het groen om hen heen, maar ook om hen te laten beseffen dat er een wil nodig is om de sfeer van een plek te behouden.
- Allard Boterenbrood opende in december zijn project 'Windowspotting'. In Nederland richten mensen de ramen van hun woningen vaak met zorg in. Zoals een winkel zijn producten in de etalage presenteert, presenteren bewoners zich hiermee aan de buitenwereld.

Vanaf 23 april: De Dromenvanger – 5.000 bezoekers / Beeldende kunst

Een dromenvanger bestaat uit ringen waartussen draad wordt gespannen. Hier blijven de boze dromen in gevangen en worden de goede dromen doorgelaten. De door Studio Plots vormgegeven dromenvanger is geplaatst als ruimtelijk object, hangend aan de afgezaagde kraan bij de X-helling.

27 april – NDSM Vrijhaven – 20.000 bezoekers / Diverse disciplines

Uit de vraag van de gemeente om een podium te bieden voor talent uit Noord is tijdens Koningsdag het Noord Podium ontstaan. In samenwerking met Muziekschool Amsterdam Noord en Sing- en Songwriters Amsterdam Noord gaat de Stichting op zoek naar (jonge) talentvolle muzikanten. Dit varieert van kinderen van 8 jaar die blokfluit spelen, jongeren die net een eigen bandje zijn begonnen tot al verder ontwikkeld talent uit Noord.

De Stichting faciliteerde op Koningsdag tevens de feestpont, een extra pont verbinding vanaf het Centraal Station en de Westerdoksdijk naar de NDSM-werf, waarbij de pontovertocht werd omlijst door muzikaal entertainment. De feestpont is geïnitieerd om meer verspreiding te realiseren van de bezoekersstromen in Amsterdam en hiermee verlichting te bieden aan het Centrumgebied.

1 t/m 5 mei – Week van de Vrijheid - 750 bezoekers / Beeldende kunst

In het kader van de Week van de Vrijheid is Setareh Maghsoudi (afgestudeerd aan de Rietveld Academie) uitgenodigd om haar MoMo (Mobile Mosque) op de werf te presenteren. Deze mobiele moskee, gemaakt van gevouwen papier, was een opvallende verschijning. De moskee is ontstaan vanuit de gedachte dat moslims vijf keer per dag moeten bidden op een niet gebonden plaats. Het project zette aan tot reflectie over de plaats en zichtbaarheid van religie in het openbare leven van de stad.

Rondom het kunstobject organiseerde Setareh Maghsoudi iedere dag een workshop met de titel 'Handmades'. Met alleen aluminium buizen en kneedbaar plastic als bouwelementen kan een open ruimtelijke constructie gecreëerd worden. Met de lichtheid en de sterkte van de materialen is een eindeloze variatie van composities en verbindingpunten mogelijk.

14 juni – Orkest Con Brio – 500 bezoekers / Muziek

Op uitnodiging van de Stichting in samenwerking met Plllek gaf het Amsterdamse Orkest Con Brio op 14 juni een concert op de werf. Dit orkest is bekend in heel Amsterdam maar had nog zelden opgetreden in Amsterdam Noord. Con Brio onderscheidt zich van andere symfonieorkesten door die stukken te spelen, die tot de grote werken behoren, maar minder vaak worden gehoord.

25 t/m 29 juni Art Hong Kong Amsterdam – 200 bezoekers / Beeldende kunst

Art Hong Kong Amsterdam bracht verschillende culturen, twee verschillende exposities, op twee verschillende locaties door 43 verschillende kunstenaars uit China. In de Scheepsbouwloods werd een 2000 meter lang kalligrafielint gepresenteerd, een project van kunstenaar Loi Che. Het werd een indrukwekkende expositie waar ook een reeks workshops aan verbonden was. In de communicatie zocht het project specifiek een relatie met Amsterdamse Chinezen; een hechte maar ook vrij gesloten gemeenschap. Hoewel deze specifieke doelgroep de tentoonstelling enthousiast bezochten, bleef aansluiting met een breder publiek uit, waardoor het werk helaas minder zichtbaarheid kreeg dan het verdiende.

19 t/m 23 aug – Moving Mesdag – 10.000 bezoekers / Beeldende kunst

Moving Mesdag bood een unieke blik op 'een dag in het leven' van het Panorama Mesdag: een visuele reis van 6 minuten door de vier jaargetijden en de vierentwintig uren van de dag door middel van verschillende ronde schermen aan elkaar gekoppeld in een grote cirkel. Een moderne kijk door de ogen van een oude meester. Deze visuele kunstervaring past perfect binnen de visie van de Stichting die zich meer en meer wil profileren als laboratorium.

Het project beleefde zijn première tijdens SAIL en was daarmee een mooie bijdrage aan de culturele programmering op de werf tijdens dit grootscheepse Amsterdamse evenement. Het project werd mede mogelijk gemaakt door sponsoring van Samsung. Na de presentatie op de werf verhuisde Moving Mesdag door naar de UITmarkt en andere locaties in heel Nederland.

23 aug t/m 4 okt – het Magnetische Noorden en theater van tijdelijke evacuatie – 1.250 bezoekers / Beeldende kunst

Samen met bewoners uit Amsterdam-Noord ontwikkelden kunstenaars Sylvie Zijlmans en Hewald Jongenelis in de maanden mei, juni en juli beeldende acties rond maatschappelijke thema's en voerden die op locatie uit. Bij elke actie werd door de kunstenaars een avatar gecreëerd: een personificatie van een thema, een hedendaagse mythologische figuur. Van 23 augustus tot en met 4 oktober vond een expositie plaats in Nieuw Dakota. Het Magnetische Noorden bracht ontregelde acties en spontane interventies in de publieke ruimte.

3. COALITIE NOORD

18 t/m 20 dec – Winters Binnen – 2.500 bezoekers / Podiumkunsten

Tijdens Winters Binnen organiseerde de Stichting samen met de Coalitie Noord (Broedstraten en Tolhuistuin) kunst, muziek, verhalen en theater in huiskamers, winkels, cafés en andere bijzondere locaties in Noord. Met dit evenement wordt beoogd cultuur dichterbij de Noorderling te brengen. Zo hoef je niet per se naar een theater of cultuurhuis, maar één weekend per jaar kan dit ook in de eigen woonkamer of bij de bakker om de hoek. Deze laagdrempeligheid zorgt ervoor dat een nieuw publiek geïnteresseerd raakt in kunst en andere culturele activiteiten. De prijzen van de voorstellingen zijn laag waardoor ze ook toegankelijk zijn voor mensen met een lager inkomen.

In verband met tegenvallende subsidie-inkomsten vond de zesde editie van het festival dit jaar in een afgeslankte vorm plaats. Dit hield in dat er dit jaar maar één festivalhart was aangevuld met verschillende kleinere ontmoetingsplekken. Vanaf deze ontmoetingsplekken werden de mensen meegenomen naar de locatie van de activiteit. Hierdoor communiceerden de verschillende locaties beter met elkaar dan voorheen. Ondanks de andere opzet werden publieksdoelstellingen bereikt en waren de reacties op de voorstellingen zeer positief. De organisatie van Winters Binnen en Coalitie Noord zullen in 2016 de opzet van het festival zorgvuldig evalueren, om op basis daarvan nieuwe doelstellingen en ambities te formuleren voor de toekomst.

4. TALENTONTWIKKELING

21 maart – Hokjesgeest – 500 bezoekers / Beeldende kunst

Hokjesgeest bood een kijkje in de keuken van Amsterdamse kunstenaars, die gevestigd zijn in het containerdorp Treehouse. Op 21 maart stelden de kunstenaars hun werkatelier open en konden bezoekers 'hokjes-hoppen' van container naar container.

5. EDUCATIE & JEUGD

NDSM Kinderatelier – 500 deelnemers/bezoekers totaal 2015 – Cultuureducatie

Het NDSM Kinderatelier van Hélène Min en Valerie van Leersum biedt al ruim 15 jaar een kunst- en cultuureducatieprogramma dat het kind beschouwt als wetenschapper, uitvinder en unieke maker, die met zijn of haar eigen taal op avontuur gaat op de werf en haar omgeving. De workshops voor kinderen in de leeftijdscategorie 4 tot en met 12 jaar sluiten waar mogelijk aan bij andere activiteiten van de Stichting. Het Kinderatelier organiseerde in de voorjaars- en herfstvakantie en tijdens enkele festivals workshops op de werf.

Noordje Kinderkunst – 560 deelnemers - Cultuureducatie

Noordje op de NDSM-werf was het educatieve programma dat plaatsvond op de werf. Noordje Kinderkunst voerde dit project uit met basisscholen en het voorgezet onderwijs uit Amsterdam Noord. Doel: kinderen spelenderwijs kennis laten maken met Noord als bijzonder architectonisch stuk Amsterdam en met de NDSM-werf als nautisch, creatief en historisch rijk kenniscentrum. Voor de basis- en middelbare schoolklassen werd een pakket workshops aangeboden die leraren zelf samen konden samenstellen op het gebied van architectuur, beeldende kunst, Industrieel erfgoed, Muziek en Theater. Alle workshops werden gestart met een introductie over de historie van de voormalige scheepswerf door oud werknemers, waarna kunstenaars spannende interactieve tours gaven door, over en in de Kunststad. Afhankelijk van de workshop maakten de kinderen van wat er werd gevonden op de werf een NDSM krant, theaterstukken, decors, relikwieën, muzikale composities, levensgrote origami schepen of utopische installaties. Het programma werd door zowel de deelnemers als leraren positief ervaren.

ORGANISATIE

BESTUUR EN DIRECTIE

De Stichting is sinds haar oprichting in 2009 georganiseerd volgens het bestuur-model. Het bestuur is belast met het besturen van de Stichting; de door het bestuur aangestelde directeur is verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van werkzaamheden binnen de kaders die door het bestuur aan haar zijn gesteld. Naast de statutaire bepalingen is de rolverdeling tussen het bestuur en de directie vastgelegd in het huishoudelijk reglement van de Stichting (bestuurs- en directiestatuut).

Het bestuur wordt benoemd voor een periode van twee jaar, met tweemaal de mogelijkheid tot herbenoeming. De bestuursleden worden benoemd door de benoemingscommissie die bestaat uit leden die worden aangewezen door de constituerende partners van de Stichting (of hun rechtsopvolgers). De maximale zittingsperiode is derhalve zes jaar. Bij een positiewisseling van gewoon lid naar voorzitter is een derde herbenoeming mogelijk, in dat geval is de maximale zittingsperiode acht jaar. Het bestuur van de Stichting, hun zittingstermijn en het rooster van aftreden is in onderstaand overzicht opgenomen:

naam	m/v	functie	aanvang	einde termijn	uiterste aftreeddatum
Pjotr de Jong, directeur Vandejong Creative Agency	m	voorzitter	04-12-09	01-07-16	01-07-16
Kees van Ruyven, zelfstandig adviseur gebieds- en stadsontwikkeling	m	secretaris	01-01-11	01-01-18	01-01-18
Rutger van Uhm, t/m 2015 partner RA Baker Tilly Berk	m	penningmeester	19-06-13	19-06-17	19-06-19
Carolien Ligtenberg, architect ZWIRT Urbanism	v	lid	19-06-13	19-06-17	19-06-19

Gegeven het specifieke expertisegebied van Kees van Ruyven is zijn zittingstermijn in afwijking van de maximale zittingsperiode verlengd tot een totaalperiode van zeven jaar.

Het bestuur kwam in 2015 vier maal bijeen en werkte volgens de aanbevelingen van de Code Cultural Governance. Speciale aandacht ging in 2015 uit naar de organisatie en financiële inbedding van het SAIL evenement op de werf en de werving en benoeming van Kim Tuin, die per 1 september Anne Marie Hoogland opvolgde als directeur van de Stichting.

Het bestuur omarmt de Code Cultural Governance en past de principes en aanbevelingen toe. De voor 2015 geplande zelfevaluatie over het functioneren van het bestuur is verschoven naar maart 2016.

PERSONEEL

De Stichting heeft ultimo 2015 7 medewerkers in dienst (gemiddeld 2015: 6.3 Fte). Naast de aanstelling van Kim Tuin als directeur in 2015, kwam per 1 november de nieuwe financieel manager in dienst en werd begin januari 2016 een nieuwe programmamedewerker aangesteld. Voor projecten werkt de Stichting met een flexibele schil, zoals bijvoorbeeld bij SAIL en het project Vrijhaven.

FINANCIËN

De jaarrekening voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2015 is opgenomen op pagina 16 tot en met 31 van dit jaarverslag. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, de staat van baten en lasten over 2015 en het kasstroomoverzicht over 2015 met de toelichting.

INKOMSTEN

De Stichting ontvangt structurele inkomsten vanuit de overeenkomst Fysiek Beheer zoals afgesloten met de gemeente Amsterdam, Grond en Ontwikkeling en de gemeente Amsterdam (Noord). De totale structurele bijdragen voor fysiek beheer bedragen €275.000 per jaar. Naast deze inkomsten, genereert de Stichting inkomsten uit verhuur via de beheerafdeling.

Ten aanzien van haar programmeringsactiviteiten ontvangt de Stichting een meerjarige subsidie van €119.870 per jaar uit het kunstenplan 2013-2016 van de gemeente Amsterdam, Kunst en Cultuur (voorheen Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling). Deze subsidie uit het kunstenplan is in haar geheel beschikbaar voor de programmering van festivalkunst, media, educatie en beeldende kunst op de werf. Deze vierjarige financiering wordt aangevuld met gelden uit sponsoring (cultuurbijdragen) en incidentele inkomsten per project. Daarnaast genereert de verhuur aan commerciële evenementen inkomsten, die het voor de Stichting mogelijk maakt om de kosten van de culturele programmering (inclusief hieraan toegerekende personeelskosten en algemene kosten) te financieren.

De gerealiseerde inkomsten in 2015 bedroegen in totaal €1.089.000, tegenover begrote inkomsten van €945.000 en een realisatie van €971.000 in 2014. In de realisatie 2014 waren incidentele subsidies begrepen van €90.000. Gecorrigeerd voor deze subsidies bedroeg de inkomstenstijging ten opzichte van 2014 circa €207.000 (of 24%). Deze stijging wordt met name verklaard uit de baten gerealiseerd met de productie van het SAIL evenement op de werf in augustus 2015. De totale omzet SAIL bedroeg circa €137.000 en bestond naast bijdragen van derden uit parkeerinkomsten. In de begroting 2015 en vergelijkende cijfers 2014 is de dotatie aan de voorziening SAIL verantwoord, welke voorziening vanaf 2013 was gevormd ter dekking van de netto financiële bijdrage vanuit de Stichting aan het evenement. Naast de inkomsten uit SAIL, is de stijging van inkomsten toe te schrijven aan hogere inkomsten uit verhuur aan commerciële festivals. Naast de toename van het aantal bezoekers aan deze evenementen (een deel van de omzet is afhankelijk van het aantal bezoekers) heeft onder meer het foodfestival Amsterdam Kookt, dat in 2015 voor de eerste maal plaats vond op de werf, aan deze stijging bijgedragen.

Bij de opstelling van de begroting 2015 is uitgegaan van een veronderstelde uitbreiding van activiteiten van de Stichting. Deze ambities zijn in 2015 voornamelijk niet gerealiseerd; de herbeoordeling hiervan vormt onderdeel van het transitiejaar 2016.

LASTEN

Alle lasten van de Stichting worden toegerekend aan de twee activiteiten, zijnde fysiek beheer en programmeren.

- De direct toe te rekenen lasten zijn in de staat van baten en lasten gepresenteerd als activiteitenlasten.
- De allocatie van de personeelskosten is gebaseerd op de ureninzet van het personeel.
- De personele lasten die zijn gerelateerd aan algemeen beheer van de Stichting (overhead) worden vervolgens op basis van de verhouding van de direct toewijsbare personeelslasten toegerekend aan de twee categorieën. Deze laatste wijze van toerekening wordt tevens toegepast op de algemene kosten.

Het totaal aan lasten dat op deze manier is toegerekend aan fysiek beheer bedroeg in 2015 circa €371.000. De lasten programmering kwamen uit op €694.000. Een analyse van de verschillen ten opzichte van de begroting en ten opzichte van 2014 is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.

SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Het saldo van baten en lasten (voor belastingen) over het boekjaar 2015 kan als volgt worden gesplitst naar fysiek beheer en programmering:

	2015
	€
<u>Fysiek beheer</u>	
Baten	383.691
Lasten	370.837
Saldo	12.854
<u>Programmering</u>	
Baten	705.350
Lasten	694.319
Saldo	11.031
<u>Totaal</u>	
Baten	1.089.041
Lasten	1.065.156
Saldo	23.885

In het saldo programmering is een negatieve bijdrage van circa €16.000 opgenomen in het kader van SAIL 2015. Dit bedrag is na vrijval van de ultimo 2014 gevormde voorziening van €36.000.

TREASURY

Het door de Stichting gevoerde treasurybeleid is onderdeel van het financieel beleid en dient de uitvoering van de taken van de Stichting te ondersteunen en financiële continuïteit te waarborgen. De Stichting streeft naar een maatschappelijk verantwoord en risicomijdend liquiditeitsbeheer en houdt haar liquiditeiten aan bij Triodos Bank. De Stichting belegt niet in aandelen, derivaten of andere financiële instrumenten, anders dan banktegoeden. Ultimo 2015 bedroeg het liquiditeitsaldo circa €162.000 (31 december 2014: €188.000).

VERMOGENSPOSITIE

De Overige reserves moeten de continuïteit van de bedrijfsvoering ook in minder voorspoedige tijden waarborgen. Er is een risico-inschatting gemaakt op basis van de omvang en opbouw van de organisatie en inschatting van kansen en bedreigingen. Hieruit concludeert de Stichting dat de hoogte van de Overige reserves in optimale zin circa €150.000 tot €200.000 zou moeten bedragen (ultimo 2015: €77.426). In 2015 is een bedrag van €4.108 gedoteerd aan de Overige reserves.

De Stichting heeft in voorgaande jaren een bestemmingsreserve Huisvesting gevormd ter grootte van €100.000. Bij de totstandkoming van deze reserve is uitgegaan van herhuisvesting in 2015. Gegeven de transitie waarin de Stichting zich momenteel bevindt, worden deze huisvestingsplannen opnieuw beoordeeld. Een reserve van €50.000 wordt vooralsnog in het licht van deze herbeoordeling afdoende geacht. Via herbesteding is een bedrag van €50.000 gedoteerd aan de bestemmingsreserve Projecten.

Deze bestemmingsreserve Projecten bedraagt ultimo 2015 €65.000. De Stichting grijpt het jaar 2016 aan als transitiejaar om het culturele profiel van de werf te versterken: een transitie naar de realisatie van een programma met impact waarin de unieke identiteit van de werf verankerd ligt. Dit vergt voorbereiding van projecten en programma's, het consolideren van oude en nieuwe samenwerkingsverbanden en het (her)definiëren en communiceren van de eigen rol. In 2016 wordt de doorlopende programmering voortgezet en waar mogelijk verbeterd, aangevuld met de initiatie van projecten die de nieuwe koers in zich dragen. De bestemmingsreserve Projecten dient ter waarborg van de financiering van de initiatieven die in het transitiejaar 2016 zullen worden opgestart en ontwikkeld.

VOORUITBLIK

De versterking van het culturele profiel van de Stichting zal in 2016 centraal staan. Dit culturele profiel is vertaald naar een artistieke visie die is opgetekend in het plan 'Ruimte voor de Stad' dat de basis vormde voor de op 1 februari 2016 ingediende aanvraag voor meerjarige financiering bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Wij zijn van mening dat dit plan een belofte is voor grootse initiatieven en artistieke impact. Wij vertrouwen erop dat de commissieleden die dit plan uiteindelijk beoordelen op basis van diezelfde overtuiging – en ondanks het grote aantal aanvragen en de druk op het beschikbare budget – begin augustus positief besluiten op onze aanvraag.

In aanloop naar de periode 2017-2020 zal het jaar 2016 in het teken staan van voortzetting van de doorlopende programmering met waar mogelijk het aanbrengen van verbeteringen, aangevuld met de initiatie van projecten die de nieuwe koers in zich dragen. De ontwikkelfase en financieringsaanvragen van het project Ferrotopia zal worden afgerond, waarbij begin augustus 2016 het definitieve go/no-go-moment volgt.

Ook heeft de Stichting plannen ontwikkeld voor de Baanderij, het verenigingshuis van oud scheepsbouwwerkers, dat eind 2015 leeg kwam te staan. De Baanderij (250m²) wordt een eerste oriëntatiepunt op de werf, een informatiecentrum, ontmoetingsplek en projectruimte in één, van waaruit kunstprojecten voor de binnen- en buitenruimte zullen worden geïnitieerd. Naar verwachting zal in het tweede kwartaal 2016 het huurcontract met de gemeente Amsterdam worden getekend.

De Stichting grijpt het komende jaar ook aan om haar eigen rol te herdefiniëren en om andere vormen van samenwerking uit te werken. Zowel op de werf als daarbuiten. De ambities voor de periode 2017-2020 worden in samenwerking met (inter)nationale partners uitgewerkt en dit vergt vanzelfsprekend voorbereiding.

Verder is 2016 het jaar waar de communicatiestrategie en online presentatie van zowel de stichting als de NDSM-werf zal worden herzien. Het instrument hiervoor is de NDSM-portal www.ndsm.nl. Deze herziening heeft als doel een groter (internationaal) bereik te bewerkstelligen, de portal van meer gebruikersgemakken te voorzien en bezoekers ervan transparant en prikkelend te informeren over de activiteiten op de werf

Een toekomst met veel ambitie en dynamiek, een toekomst waar we vertrouwen in hebben.

Amsterdam, 18 maart 2016

Namens het bestuur van Stichting NDSM-werf

Pjotr de Jong
(voorzitter)

Rutger van Uhm
(penningmeester)

Jaarrekening 2015

Balans per 31 december 2015 (Na bestemming van saldo van baten en lasten)

ACTIVA	noot	31 december	31 december
		2015	2014
		€	€
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	1	39.552	47.778
Financiële vaste activa	2	-	1.800
		39.552	49.578
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorderingen en overlopende activa			
Handelsdebiteuren	3.1	110.567	107.352
Overige vorderingen en overlopende activa	3.2	10.145	46.542
		120.712	153.894
Liquide middelen	4	161.617	188.104
TOTAAL ACTIVA		321.881	391.576
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN			
Bestemmingsreserves	5.1	115.000	100.000
Overige reserves	5.2	77.426	73.318
		192.426	173.318
VOORZIENINGEN	6	-	36.000
LANGLOPENDE SCHULDEN	7	5.000	10.000
KORTLOPENDE SCHULDEN			
Handelscrediteuren	8	34.913	63.606
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8.1	21.921	70.414
Overige schulden	8.2	1.000	6.101
Overlopende passiva	8.3	66.621	32.137
		124.455	172.258
TOTAAL PASSIVA		321.881	391.576

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2015

	noot	begroting		
		2015	2015	2014
		€	€	€
				*)
Baten fysiek beheer	9.1			
Bijdrage Gemeente Amsterdam Grond en Ontwikkeling		145.000	145.000	145.000
Bijdrage Gemeente Amsterdam, Noord		130.000	130.000	130.000
Overige bijdragen en inkomsten		108.691	68.300	105.770
		383.691	343.300	380.770
Baten programmering	9.2			
Subsidie Gemeente Amsterdam Kunstenplan		119.870	122.000	121.870
Subsidie Gemeente Amsterdam, Noord		25.000	25.000	115.000
Opbrengsten verhuur		335.880	251.000	260.451
Cultuurbijdragen		27.312	39.200	31.588
Opbrengsten SAIL		136.654	-	-
Publieksopbrengsten		1.922	2.200	12.265
Overige opbrengsten		58.712	163.000	49.502
		705.350	602.400	590.676
TOTAAL BATEN		1.089.041	945.700	971.446
Lasten fysiek beheer				
Activiteitenlasten fysiek beheer	9.3	206.829	228.300	151.165
Personeelskosten	9.5	122.370	125.000	116.490
Algemene kosten	9.6	41.638	52.000	46.140
		370.837	405.300	313.795
Lasten programmering				
Activiteitenlasten programmering	9.4	406.166	292.700	316.679
Personeelskosten	9.5	224.898	230.500	207.092
Algemene kosten	9.6	63.255	94.200	82.027
		694.319	617.400	605.798
TOTAAL LASTEN		1.065.156	1.022.700	919.593
SALDO VAN BATEN EN LASTEN VOOR BELASTINGEN		23.885	-77.000	51.853
Vennootschapsbelasting		-4.777	p.m.	-8.980
SALDO VAN BATEN EN LASTEN NA BELASTINGEN		19.108	-77.000	42.873
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN				
Bestemmingsreserve huisvesting		-		50.000
Bestemmingsreserve projecten		15.000		-
Bestemmingsreserve terreinwagen		-		-30.000
Overige reserves		4.108		22.873
		19.108		42.873

*) aangepast voor vergelijkingsdoeleinden

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2015

	noot	<u>2015</u>	<u>2014</u>
		€	€
SALDO VAN BATEN EN LASTEN NA BELASTINGEN		19.108	42.873
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen materiële vaste activa	1	15.767	10.445
- afwaardering financiële vaste activa	2	1.800	-
- (vrijval)/ dotatie voorziening	6	-36.000	17.000
Veranderingen in werkkapitaal			
- mutatie vorderingen en overlopende activa		33.182	125.821
- mutatie kortlopende schulden		-47.803	-115.361
TOTAAL KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		-13.946	80.778
Investeringsactiviteiten			
Investeringen materiële vaste activa	1	-7.541	-72.606
Ontvangen investeringssubsidie	1	-	45.000
TOTAAL KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		-7.541	-27.606
Financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende lening	7	-5.000	-5.000
TOTAAL KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		-5.000	-5.000
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN		-26.487	48.172
Saldo liquide middelen 1 januari	4	188.104	139.932
SALDO LIQUIDE MIDDELEN 31 DECEMBER	4	161.617	188.104

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

ALGEMEEN

Stichting NDSM-werf (hierna: de Stichting) is statutair gevestigd aan de TT Neveritaweg 61 te Amsterdam. De Stichting heeft als doel het fysiek beheer, het gebruik, de programmering en het faciliteren van de gemeenschap op de NDSM-werf te organiseren, te coördineren, te regisseren en te promoten. Dit doel geldt voor zowel het buitengebied als het aanliggende waterareaal. De Stichting is initiatiefnemer voor de verwezenlijking van de visie "Werk aan de Werf", laboratorium NDSM-werf, koers 2014-2025.

De Stichting heeft geen winstoogmerk.

VERBONDEN PARTIJEN

De Stichting is een zelfstandige stichting welke in 2009 is opgericht door de Gemeente Amsterdam, stadsdeel Amsterdam-Noord, Ondernemersvereniging De Toekomst en Mediawarf B.V. (de zogenaamde constituerende partners). De benoeming van de bestuursleden behoeft, door middel van een door hen aangestelde benoemingscommissie, de goedkeuring van deze partners (of hun rechtsopvolgers). De directeur wordt benoemd door het bestuur.

VERSLAGGEVINGSPERIODE

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar

VERGELIJKENDE CIJFERS STAAT VAN BATEN EN LASTEN

De vergelijkende cijfers over 2014 zoals opgenomen in de staat van baten en lasten zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden. Deze aanpassingen hebben per saldo geen effect op het saldo van baten en lasten over 2014 noch op het vermogen per 31 december 2014.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2BW in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor de kleine rechtspersoon en met Richtlijn 640. De Stichting streeft ernaar de gebruikers van de jaarrekening een zodanig inzicht te bieden, dat zij zich een verantwoord oordeel kunnen vormen over het behaalde resultaat en het vermogen.

De Stichting ontvangt meerjarige subsidie van de gemeente Amsterdam in het kader van het Kunstenplan 2013-2016, waarop de algemene subsidieverordening Amsterdam 2013 (ASA 2013) en de Algemene wet bestuursrecht van toepassing zijn. Deze meerjarige subsidiebeschikking kent een begrotingsvoorbehoud. Jaarlijks wordt de subsidie voor het kalenderjaar toegekend. Voor 2015 is met dagtekening 19 december 2014 een subsidiebeschikking afgegeven voor een bedrag van €119.870. Voor 2016 is voor hetzelfde bedrag een subsidiebeschikking afgegeven met dagtekening 23 december 2015. De subsidierelatie wordt per 31 december 2016 formeel beëindigd. Op 1 februari 2016 is door de Stichting een aanvraag voor meerjarige structurele financiering ingediend bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst, als uitvoeringsorgaan van het kunstenplan 2017-2020. De besluitvorming over deze aanvraag wordt naar verwachting in augustus 2016 bekend gemaakt.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Alle bedragen zijn vermeld in euro's.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Tenzij anders vermeld zijn activa en passiva gewaardeerd tegen historische kostprijzen. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met verkregen investeringssubsidies en vermeerderd met overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De materiële vaste activa worden naar tijdsgelang afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat.

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de navolgende grondslagen en de behandeling per balanspost. De Stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld ter vrije beschikking van de Stichting. Het betreffen de direct opeisbare vorderingen op kredietinstellingen en kasmiddelen.

De bestemmingsreserves zijn door het bestuur afgezonderd voor specifieke doelstellingen die in de toelichting op de balans zijn weergegeven. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald, en betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
  - waarvan een betrouwbare schatting van de omvang kan worden gemaakt; en
  - het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.
- Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt deze vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN

Baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar dat deze gerealiseerd of voorzienbaar zijn.

De Stichting heeft geen pensioenverplichtingen ten aanzien van haar personeel. Derhalve is richtlijn 271 niet van toepassing.

De Stichting is aangemerkt als belastingplichtige voor de vennootschapsbelasting.

De vennootschapsbelasting zoals verantwoord in de staat van baten en lasten omvat de over de verslagperiode verschuldigde of verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De over het boekjaar verschuldigde of verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen respectievelijk te ontvangen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, rekening houdend met de fiscale faciliteiten, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. Voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale waardering van activa en passiva en de waardering ervan in de jaarrekening worden belastinglatenties opgenomen. Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn, die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend.

Voor beschikbare voorwaartse verliescompensatie wordt een actieve latentie opgenomen, voor zover het waarschijnlijk is dat er voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee deze verliezen kunnen worden gecompenseerd.

Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld op basis van de indirecte methode. De rentebaten vormen onderdeel van de kasstroom uit operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2015

1 MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de post materiële vaste activa is als volgt:

	Evenementen Nutsvoorziening	Inventaris	Vervoer- middelen	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2014	-	30.617	-	30.617
Investerings 2014	55.485	8.171	8.950	72.606
Afschrijvingen 2014	-	-10.073	-372	-10.445
Investeringssubsidie 2014	-45.000	-	-	-45.000
Stand per 31 december 2014	10.485	28.715	8.578	47.778
Investerings 2015	-	7.541	-	7.541
Afschrijvingen 2015	-2.097	-12.180	-1.490	-15.767
Stand per 31 december 2015	8.388	24.076	7.088	39.552

De afschrijvingstermijn voor materiële vaste activa is 5 jaar. Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde. De totale cumulatieve aanschafwaarde en de totale cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2015 bedragen respectievelijk €82.746 en €43.194.

2 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

DEELNEMINGEN

De Stichting heeft een 10% aandelenbelang in de vennootschap Gebiedspromotie NDSM B.V., te Amsterdam. Op het moment van het opmaken van deze jaarrekening was de jaarrekening 2015 van Gebiedspromotie NDSM B.V. nog niet beschikbaar. Op basis van het negatieve eigen vermogen van de BV per 31 december 2014 ad € 137.236 is de deelneming afgewaardeerd tot nihil.

De Stichting heeft aan Gebiedspromotie NDSM B.V. een lening verstrekt. Over de lening wordt 5,5% rente gerekend. Er zijn geen zekerheden overeengekomen. De lening, inclusief opgebouwde rente bedraagt per 31 december 2015 €15.807 (31 december 2014: €14.983). De lening is afgewaardeerd tot nihil.

3 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

3.1 HANDELSDEBITEUREN

	31 december 2015	31 december 2014
	€	€
Handelsdebiteuren	117.344	109.750
Voorziening voor oninbaarheid	-6.777	-2.398
	110.567	107.352

3.2 OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

	31 december 2015	31 december 2014
	€	€
Te ontvangen subsidies	2.500	5.553
Nog te factureren bedragen	-	17.904
Stichting Programma NDSM-werf	-	10.841
Overige vorderingen en overlopende activa	7.645	12.244
	10.145	46.542

Het bedrag aan te ontvangen subsidies per 31 december 2015 betreft een nog te ontvangen subsidie van het Normafonds.

Op de verstrekte rekening courant aan Stichting Programma NDSM-werf is een voorziening getroffen van € 8.428 (31 december 2014: €8.000).

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

4 LIQUIDE MIDDELEN

	31 december 2015	31 december 2014
	€	€
Kas	390	321
Banktegoeden	161.227	187.783
	161.617	188.104

5 EIGEN VERMOGEN

5.1 BESTEMMINGSRESERVES

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt:

	Huisvesting	Terreinwagen	Projecten	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2014	50.000	30.000	-	80.000
Dotatie / (onttrekking) 2014	50.000	-30.000	-	20.000
Stand per 31 december 2014	100.000	-	-	100.000
Herbestemming 2015	-50.000	-	50.000	-
Dotatie uit bestemming van saldo van baten en lasten over 2015	-	-	15.000	15.000
Stand per 31 december 2015	50.000	-	65.000	115.000

De bestemmingsreserve Huisvesting is in het verleden gevormd in verband met de oorspronkelijk in 2015 geplande verhuizing. Gegeven de transitie waarin de Stichting zich momenteel bevindt, worden deze huisvestingsplannen opnieuw beoordeeld. Een reserve van €50.000 wordt vooralsnog in het licht van deze herbeoordeling afdoende geacht.

De Stichting grijpt het jaar 2016 aan als transitiejaar om het culturele profiel van de werf te versterken: een transitie naar de realisatie van een programma met impact waarin de unieke identiteit van de werf verankerd ligt. Dit vergt voorbereiding van projecten en programma's, het consolideren van oude en nieuwe samenwerkingsverbanden en het (her)definiëren en communiceren van de eigen rol. In 2016 wordt de doorlopende programmering voortgezet en waar mogelijk verbeterd, aangevuld met de initiatie van projecten die de nieuwe koers in zich dragen. De bestemmingsreserve Projecten dient ter waarborg van de financiering van de initiatieven die in het transitiejaar 2016 zullen worden opgestart en ontwikkeld.

5.2 OVERIGE RESERVES

Het verloop van de overige reserves is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2014	50.445
Dotatie 2014	22.873
Stand per 31 december 2014	73.318
Dotatie uit bestemming van saldo van baten en lasten over 2015	4.108
Stand per 31 december 2015	77.426

De post Overige reserves moet de continuïteit van de bedrijfsvoering ook in minder voorspoedige tijden waarborgen. Er is een risico-inschatting gemaakt op basis van omvang en opbouw van de organisatie en inschatting van kansen en bedreigingen. Op basis hiervan concludeert de Stichting dat de hoogte van de Overige reserves in optimale zin circa €150.000 tot €200.000 zou moeten bedragen.

6 VOORZIENINGEN

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2014	19.000
Dotatie 2014	17.000
Stand per 31 december 2014	36.000
Onttrekking ten gunste van staat van baten en lasten 2015	-36.000
Stand per 31 december 2015	-

De voorziening is in voorgaande jaren gevormd ter gelijkmatige verdeling van de verwachte kosten ten behoeve van inzet van middelen tijdens SAIL 2015. De voorziening is in 2015 vrijgevallen ten gunste van de staat van baten en lasten (activiteitenlasten programmering). De Stichting heeft zich niet gecommitteerd aan een eventueel op de werf te realiseren evenement rondom SAIL 2020. De Stichting is voor de editie 2015 volledig productieverantwoordelijk geweest. De rol van de Stichting zal in een mogelijk toekomstige 2e editie anders worden gedefinieerd om de impact op de organisatie en de financiële risico's te verkleinen.

7 LANGLOPENDE SCHULDEN

Dit betreft een in 2012 ontvangen renteloze lening van Gemeente Amsterdam, Grond en Ontwikkeling (voorheen: Projectbureau Noordwaarts). De lening wordt in 5 gelijke termijnen afgelost.

8 KORTLOPENDE SCHULDEN

8.1 BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN

	31 december 2015	31 december 2014
	€	€
Venootschapsbelasting	4.777	37.700
Omzetbelasting	6.494	16.986
Loonheffing	10.650	15.728
	21.921	70.414

8.2 OVERIGE SCHULDEN

De post overige schulden per 31 december 2015 bestaat uit een verkregen waarborgsom in relatie tot een afgesloten verhuurcontract.

8.3 OVERLOPENDE PASSIVA

	31 december 2015	31 december 2014
	€	€
Te betalen nettoloon	-	61
Reservering vakantiegeld- en dagen	11.690	14.180
Vooruitgefactureerde bedragen	16.316	-
Nog te ontvangen afrekening gemeente Amsterdam	15.278	-
Nog te betalen rentekosten	-	1.423
Overige	23.337	16.473
	66.621	32.137

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN

De Stichting ontvangt subsidie van de gemeente Amsterdam. Jaarlijks dient de toekenning beschikbaar gesteld te worden uit de door de gemeenteraad vast te stellen gemeentebegroting. De toekenning voor het jaar 2016 bedraagt €119.870 (beschikking nr. 16/00120 d.d. 23 december 2015).

De Stichting heeft een overeenkomst met de Gemeente Amsterdam, Grond en Ontwikkeling en Gemeente Amsterdam (Noord) ten aanzien van het fysiek beheer van het NDSM-terrein (Oost). De met de overeenkomst gepaard gaande geldelijke vergoeding bedraagt €275.000 per jaar. Deze overeenkomst eindigt van rechtswege op 31 december 2019. Deze einddatum is momenteel onderdeel van overleg.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2015

9.1 BATEN FYSIEK BEHEER

	2015	begroting 2015	2014
	€	€	€
Bijdrage Gemeente Amsterdam, Grond en Ontwikkeling	145.000	145.000	145.000
Bijdrage Gemeente Amsterdam, Noord	130.000	130.000	130.000
Overige bijdragen en inkomsten	108.691	68.300	105.770
	383.691	343.300	380.770

De bijdragen Gemeente Amsterdam, Grond en Ontwikkeling en Gemeente Amsterdam, Noord zijn jaarlijkse bijdragen volgend uit de overeenkomst Fysiek Beheer NDSM-werf. Deze overeenkomst is op 1 januari 2010 ingegaan en loopt tot en met 31 december 2019. Tot en met 2015 zijn de bijdragen niet geïndexeerd.

In de begroting is de post overige bijdragen en inkomsten voorzichtigheidshalve op een laag niveau geprognosticeerd. De feitelijke realisatie 2015 is in lijn met 2014.

9.2 BATEN PROGRAMMERING

	2015	begroting 2015	2014
	€	€	€
Subsidie Gemeente Amsterdam			
Kunstenplan	119.870	122.000	121.870
Subsidie Gemeente Amsterdam, Noord	25.000	25.000	115.000
Opbrengsten verhuur	335.880	251.000	260.451
Cultuurbijdragen	27.312	39.200	31.588
Opbrengsten SAIL	136.654	-	-
Publieksopbrengsten	1.922	2.200	12.265
Overige opbrengsten	58.712	163.000	49.502
	705.350	602.400	590.676

De subsidiebatens Gemeente Amsterdam betreft de bijdrage vanuit het Kunstenplan 2013-2016. In 2014 is naast deze subsidie een naverrekening voorgaande jaren van €2.000 verantwoord.

De subsidie Gemeente Amsterdam, Noord betreft een subsidiebijdrage voor het Vrijhaven evenement dat op Koningsdag op de werf wordt georganiseerd (2014: €25.000). In 2014 is naast voornoemde subsidie, in de staat van baten en lasten een subsidie van €45.000 binnen het project Jumpstart verantwoord en €45.000 in het kader van NDSM Herleeft!. Naast deze subsidies is in 2014 een bedrag van €45.000 vanuit het project Jumpstart als investeringssubsidie verantwoord (zie noot 1).

De opbrengsten uit verhuur volgen uit de verhuur van de locatie aan onder andere commerciële festivals die plaatsvinden op de werf. Deze inkomsten zijn afhankelijk van het aantal en het soort evenementen en zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van het aantal bezoekers. Naast wijzigingen in de aard van de evenementen is de stijging ten opzichte van de begroting (en 2014) met name het gevolg van een stijging van het met de evenementen behaalde totaal aantal bezoekers.

De cultuurbijdragen betreffen bijdragen van huurders op de werf aan culturele evenementen op de werf. Deze inkomsten zijn afhankelijk van het aantal verhuurde vierkante meters vloeroppervlak. Het aantal extra verhuringen waarvan uitgegaan is in de begroting is vooralsnog niet gerealiseerd. Het in 2014 opgenomen bedrag was inclusief een incidentele bijdrage.

In 2015 heeft de Stichting een evenement geproduceerd in het kader van SAIL. Uit bijdragen van derden en uit parkeerinkomsten heeft de Stichting in totaal €136.654 aan baten gerealiseerd. In de begroting 2015 is onder de activiteitenlasten programmering een bedrag van €18.000 verantwoord, zijnde de dotatie aan de voorziening SAIL (31 december 2014: €36.000 / zie ook noot 6 en noot 9.4). In de jaarrekening zijn de baten en lasten separaat gepresenteerd.

Bij de opstelling van de begroting 2015 zijn ambities uitgesproken ten aanzien van de uitbreiding van activiteiten door de Stichting. Deze uitbreiding heeft in 2015 vooralsnog geen doorgang gevonden.

9.3 ACTIVITEITENLASTEN FYSIEK BEHEER

	2015	begroting 2015	2014
	€	€	€
Schoon, heel en veilig	116.574	136.700	117.168
Groot onderhoud	21.412	20.000	-
Overige kosten	68.843	71.600	33.997
	206.829	228.300	151.165
Uitsplitsing:			
Activiteitenlasten materieel	199.399		145.027
Activiteitenlasten personeel	7.430		6.138
	206.829		151.165

De activiteitenlasten betreffen de direct aan de activiteit fysiek beheer toewijsbare kosten. De stijging ten opzichte van 2014 is gelegen in uitgevoerd eenmalig groot onderhoud op de werf, incidenteel doorbelaste kosten en uitgevoerd onderhoud aan de door de Stichting verhuurde loods.

Het deel van de activiteitenlasten dat bestaat uit de projectmatige inzet van freelancers wordt in de uitsplitsing weergegeven als activiteitenlasten personeel.

9.4 ACTIVITEITENLASTEN PROGRAMMERING

	2015	begroting 2015	2014
	€	€	€
Kosten evenementen	32.857	-	18.948
Vrijhaven	55.217	35.000	44.704
SAIL	112.946	18.000	17.000
Culturele activiteiten	142.615	131.200	117.483
Overige	62.531	108.500	118.544
	406.166	292.700	316.679
Uitsplitsing:			
Activiteitenlasten materieel	346.433		273.470
Activiteitenlasten personeel	59.733		43.209
	406.166		316.679

De stijging van de kosten evenementen ten opzichte van 2014 is deels te herleiden naar de hogere omzet die met deze evenementen is gerealiseerd in 2015. Deze kosten zijn niet separaat begroot.

De hogere lasten Vrijhaven staan tegenover hogere doorbelastingen aan derden, welke baten zijn gepresenteerd onder de post overige opbrengsten (baten programmering).

De baten en lasten van SAIL zijn afzonderlijk gepresenteerd in de jaarrekening 2015. Het bedrag opgenomen in de begroting 2015 en de vergelijkende cijfers 2014 betreft de dotatie aan de voorziening SAIL (zie noot 6).

In de kosten culturele activiteiten is een bedrag verantwoord van circa €20.000 in het kader van de IJtriennale in overeenstemming met hierover gemaakte afspraken met de gemeente Amsterdam onder het Kunstenplan (2014: €10.000). De culturele activiteiten die op de werf in 2015 hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in de bijlage Activiteitenoverzicht 2015.

De overige kosten 2014 hadden voornamelijk betrekking op de kosten Jumpstart en Herleeft! (zie ook subsidiebatens noot 9.2). Bij de bepaling van het bedrag opgenomen in de begroting 2015 is uitgegaan van een uitbreiding van activiteiten die geen doorgang hebben gevonden (zie ook noot 9.2).

Het deel van de activiteitenlasten dat bestaat uit de projectmatige inzet van freelancers wordt in de uitsplitsing weergegeven als activiteitenlasten personeel.

9.5 PERSONEELSKOSTEN

	2015	begroting 2015	2014
	€	€	€
Salarissen	277.805	273.000	203.302
Inhuur formatie	-	35.000	67.125
Sociale lasten	46.494	31.000	35.513
Ontvangen ziekengeld	-10.401	-	-
Overige personele kosten	33.370	16.500	17.642
	347.268	355.500	323.582
Allocatie aan:			
Fysiek beheer *)	122.370	125.000	116.490
Programmering **)	224.898	230.500	207.092
	347.268	355.500	323.582

*) in de financiële verantwoording i.h.k.v. het kunstenplan wordt hiervan een bedrag van €81.753 gepresenteerd als activiteitenlasten personeel (2014: €82.168)

***) in de financiële verantwoording i.h.k.v. het kunstenplan wordt hiervan een bedrag van €163.199 gepresenteerd als activiteitenlasten personeel (2014: €146.076)

De Stichting heeft ultimo 2015 7 medewerkers in dienst (gemiddeld 2015: 6,3 Fte). Gedurende een belangrijk deel van 2014 hebben de toenmalige directeur, communicatiemanager en een medewerker beheer hun functie uitgeoefend op basis van freelance contracten. Gegeven de aard van deze inzet, zijn deze kosten opgenomen als onderdeel van de personeelskosten.

De post overige personele kosten bevat assurantie ziekteverzuim, wervingskosten personeel, opleidingskosten en reis- en onkostenvergoedingen. De stijging ten opzichte van de begroting en voorgaand boekjaar is gerelateerd aan in 2015 verantwoorde wervingskosten nieuwe directeur en aan een naverrekening assurantie ziekteverzuim voorgaande jaren.

De allocatie van de personeelskosten aan respectievelijk fysiek beheer en programmering is gebaseerd op de ureninzet van het personeel. De personele lasten die zijn gerelateerd aan algemeen beheer van de Stichting worden vervolgens op basis van de verhouding van de direct toewijsbare personeelslasten toegerekend aan de twee categorieën.

Het lidmaatschap van het bestuur van de Stichting is onbezoldigd; leden ontvangen indien van toepassing een vergoeding voor gemaakte kosten zoals reis- en verblijfkosten.

9.6 ALGEMENE KOSTEN

	2015	begroting 2015	2014
	€	€	€
Huisvestingskosten	28.595	26.000	30.381
Kantoorkosten	18.069	18.700	18.117
Reis en verblijfkosten	5.587	6.500	14.412
Communicatiekosten	12.507	45.600	21.406
Overige kosten	40.135	49.400	43.851
	104.893	146.200	128.167
Allocatie aan:			
Fysiek beheer	41.638	52.000	46.140
Programmering	63.255	94.200	82.027
	104.893	146.200	128.167

De communicatie van de Stichting is in 2015 nagenoeg volledig projectmatig ingezet. De kosten verantwoord onder algemene kosten betreffen de kosten van de algemene communicatie-uitingen en -activiteiten van de Stichting.

De algemene kosten worden op basis van de verhouding van de direct toewijsbare personeelslasten toegerekend aan respectievelijk fysiek beheer en programmering.

Amsterdam, 18 maart 2016

Kim Tuin

Directeur

Bestuur

Pjotr de Jong - voorzitter

Kees van Ruyven - secretaris

Rutger van Uhm - penningmeester

Carolien Ligtenberg - algemeen lid

OVERIGE GEGEVENS

BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BOEKJAAR 2015

Het bestuur heeft het positieve saldo van baten en lasten over 2015 van €19.108 bestemd conform het overzicht zoals opgenomen op pagina 17.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting NDSM-werf

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag op pagina 16 tot en met pagina 31 opgenomen jaarrekening van Stichting NDSM-werf te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, de staat van baten en lasten over 2015 en het kasstroomoverzicht over 2015, met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en in het bijzonder RJ 640. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van Stichting NDSM-werf gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden. Verder hebben wij in onze controle de aanwijzingen betrokken die hieromtrent zijn gegeven door de subsidieverschaffers.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting NDSM-werf per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW alsmede RJ 640.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet en/of subsidieverschaffers gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Tevens verklaren wij dat de subsidies besteed zijn voor het doel en de activiteiten waarvoor de subsidies zijn verleend. De algemene subsidievoorwaarden zijn nageleefd en in de jaarrekening 2015 is een afdoende vergelijking tussen de exploitatierekening en de begroting opgenomen.

Amsterdam, 18 maart 2016

RV Accountants administratie & advies

R. Vallinga AA RB

Bijlage

activiteitenoverzicht 2015

Activiteitenoverzicht 2015 Stichting NDSM-werf

Activiteiten gemarkeerd met een asterisk (*) worden direct uit de Kunstenplan subsidie gefinancierd. De gearceerde activiteiten zijn toegelicht in het bestuursverslag.

Wanneer	Wat	Partner	Discipline	Programmalijn	bezoekers cultureel
11-jan	* De leegte	Hanneke de Munck	Podiumkunsten	Voedingsbodem	100
11 jan - 21 feb	Opening Up	Nieuw Dakota	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	1.250
11 jan - 08 feb	A couch to match the painting	Studio Stallinga	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	1.250
14-jan	Frames from the Golden state	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
15-jan	Eigenaarschap in Cooperatieve gebiedsontwikkeling #1	Pakhuis de Zwijger	Stedelijke Ontwikkeling	-	150
19-jan	Multidisciplinaire flashmob	Convoi Exceptionnelle	Podiumkunsten	Voedingsbodem	100
30 en 31 jan	Artist in Residence; even in your skin you're hiding	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
13 dec - 31 jan	* De Stelling - Sense of heritage	Buro Spelen	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	1.000
03-feb	van community naar community #2	Pakhuis de Zwijger	Stedelijke Ontwikkeling	-	150
13-feb	* STAAKT...	St. Februaristaking	Podiumkunsten	Eigen initiatieven	100
13-14 feb	* (BIJ) geloof en Liefde	Stichting Trammeland	Podiumkunsten	Voedingsbodem	250
14-feb	* Jong met oud op date	Zinnig Noord	various	Eigen initiatieven	100
17-feb	Nieuwe competities #3	Pakhuis de Zwijger	Stedelijke Ontwikkeling	-	150
22-24 feb	* NDSM Kinderatelier	NDSM kindertelier	-	Educatie & Jeugd	100
27-feb-1 mrt	Artist in Residence Donnee Feste; Amsterdam bij Nacht	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
5-8mrt	* Bezoek Creative Centre Osaka	Creative Centre Osaka	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	n.v.t.
07-mrt	Opening SIN galerie	Prieter Post	Podiumkunsten	Voedingsbodem	100
12 mrt - 1 jun	* Rechargeable Area; Animal Antichi	Renée Marcus Janssen	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	5.000
20-mrt	Kick-Off Festivalseizoen	-	various	Eigen initiatieven	100
21-mrt	* Hokjesgeest	Treehouse / Pick Up Theater	Beeldende Kunst	Talentontwikkeling	500
27-mrt	Svipinn islands (a gimse of Iceland)	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
vanaf 23 apr	* Dromenvanger	Studio Plots	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	5.000
26 t/m 27 april	* Buskruit	Twee Heeren	Podiumkunsten	Voedingsbodem	100
27-apr	* NDSM Vrijhaven *Noord Podium	Coalitie Noord	various	Eigen initiatieven	20.000
27-apr	* NDSM Vrijhaven street art	Superplus	Beeldende Kunst	-	750
1 t/m 5 mei	Week van de Vrijheid	Europe Souvenir Design	various	Eigen initiatieven	-
14-mei	* MoMo, Mobile Moskee & Handmades workshop Hemeltjelleff Festival	Stichting Zwerfkunst	Beeldende Kunst / Muziek	Voedingsbodem	5.000
29-mei	Artist in Residence Marijke Loosjes: I felt Holland in my bones	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
10-jun	Buitenspeeldag	VIACOM, Trammeland, het Rijdend Avontuur	various	Educatie & Jeugd	1.000
12-14 juni	Artist in residence Celeste Najit: Black Excursion	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
14-jun	* Orkest Con Brio	Plek	Muziek	Eigen initiatieven	500
20-21 juni	Dag van de Architectuur	Arcam	Stedelijke Ontwikkeling	Eigen initiatieven	2.000
21 juni-taug	Summershow Amsterdam	Francis Boeske Projects	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	5.000
26 juni t/m 29 juni	* Art Hong Kong Amsterdam	Loi Che Rakharst Chan	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	200
2 t/m 12 juli	* Over het J festival	Stichting IJ producties	Podiumkunsten	Voedingsbodem	18.000
	* Sketch	Nieuwe Helden	Podiumkunsten	-	-
2 juli t/m 1 aug. vanaf 03 jul	* Mapping cities on a drift	Valerie van Leersum/ Marc Faasse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	3.000
04-jul	* Expo store	NDSM Open	various	Voedingsbodem	3.000
	* NDSM Open	NDSM Open	various	Voedingsbodem	500
4 t/m 12 juli	NDSM kindertelier tijdens Over het J	NDSM kindertelier	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	150
10 t/m 14 aug	* Trammeland op de werf	TRAMMELAND	Podiumkunsten	Educatie & Jeugd	150
11 aug t/m 31 dec	Azart-ships of Fools	Azart - Ship of Fools	Podiumkunsten	Voedingsbodem	2.000

Activiteitenoverzicht 2015 Stichting NDSM-werf

Activiteiten gemarkeerd met een asterisk (*) worden direct uit de Kunstenplan subsidie gefinancierd. De gearceerde activiteiten zijn toegelicht in het bestuursverslag.

Wanneer	Wat	Partner	Discipline	Programmalijn	bezoekers cultureel
14 aug t/m 3 dec	* Rechargeable Area: Verf van de Werf	TAKE 2 DESIGN/Gusta van Eijk	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	5.000
18 t/m 23 aug	* NDSM Herleeft expositie: Eens werden er schepen gebouwd	NDSM Herleeft, Plek partners van de werf	Erfgoed	Voedingsbodem	3.000
19 t/m 23 aug	SAIL de groen oceaan		various	Eigen initiatieven	30.000
	Moving Miesdag met Memo Otten	Samsung, Conspiracyinc	Beeldende Kunst		
	Noordje op de NDSM-werf	Noordje Kinderkunst	Kinderen		
	Kijkboulevard, trammeland	Stichting Trammeland	Beeldende Kunst		
	Locatietheater HIER	Stichting IJ producties	Beeldende Kunst		
	Aurora Oceanus	Noorderlicht Café	Beeldende Kunst		
	Amsterdam Makers Festival	Amsterdam Makers Festival, Stichting SAIL	Technologie		
	Ortega Submersible	Nieuw Dakota	Beeldende Kunst		
7 t/m 23 aug	Tibet Art Now	Nieuw Dakota	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	1250
23 aug t/m 4 okt	* Expositie het Magnetische Noorden	Zijlmaans & Jongenelis	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	1250
28 aug.	Artist in Residence: Nobody	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
6 sept.	* Noorderparkfestival NDSM kinderplein	Stichting IJ producties	Muziek & Kunst	Coalitie Noord	5.000
	NDSM Kinderatelier met piratenboten bouwen				
	Circus Kristal		Podiumkunsten		
	Pieter Post met opleiding tot circusartiest en straattheater		Podiumkunsten		
17 t/m 20 sept	* Amsterdam Drawing	Amsterdam Drawing	Kunst	cultureel evenement	5.000
2 t/m 4 okt.	* Artist in Residence Sabelo Mlangeni	NDSM Treehouse (Back up)	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	100
17 t/m 18 okt	Open Atelierroute Amsterdam Noord	Open Atelierroute Amsterdam Noord	Beeldende Kunst	Voedingsbodem	500
19 t/m 21 okt	* NDSM Kinderatelier in de herfstvakantie	NDSM kinderatelier	-	Educatie & Jeugd	100
24 - 25 okt	24H Noord	IAMsterdam & diverse partners van de werf	various	Voedingsbodem	500
	24 okt: Levend Stratego		various		
	24 okt: Speurtocht over de NDSM-werf	Stichting Trammeland	various		
	24 okt: Theatervoorstelling HIER	Stichting W A R	various		
	24 okt en 25 okt: De Tocht der Wijktochten	Stichting IJ producties	Podiumkunsten		
	24 okt: Expo Store groepend	NDSM Open	Stedelijke Ontwikkeling		
	24 okt: Let's kill the moonshine	NDSM Treehouse	Kunst		
	24 okt: Nu/No meets the Artist: de steden en werelden van Xinjian Lu en Annesas Appel		various		
1 nov	* Nacht van de Doden	Nieuw Dakota	Stedelijke Ontwikkeling		
10 dec 2015 t/m 1 mrt 2016	Rechargeable Area: windowspotting Allard	Convoy Exceptionelle	Podiumkunsten	Voedingsbodem	500
18 t/m 20 dec	* Boterenbrood	Boterenbrood atelier	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	5.000
zonder specifieke datum	* Winters Binnen	Stichting Wintersbinnen	Podiumkunsten	Coalitie Noord	2.500
	* NDSM Flagship	Buro Spelen	Stedelijke Ontwikkeling	Eigen initiatieven	n.v.t.
	* SPIN	Jeroen Heester	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	2.000
	* 3 package deal Johannes	Stichting IJ producties, DAS ARTS	Podiumkunsten	Talentontwikkeling	n.v.t.
	* Noordje op de NDSM-werf	Noordjes Kinderkunst	Beeldende Kunst	Educatie & Jeugd	560
	* NDSM HERLEEF	Eva de Klerk	Erfgoed	Educatie & Jeugd	n.v.t.
	* Totstandkoming Rechargeable Area	Jeroen Bisscheroux	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	n.v.t.
	* IJTriennale bijdrage				n.v.t.
	* A place Beyond Belief	ONDERHOUD	Beeldende Kunst	Eigen initiatieven	n.v.t.
	Ondersteuning Treehouse	NDSM Treehouse	Beeldende Kunst	Talentontwikkeling	n.v.t.
	Ondersteuning Leipzig residentie Rombout Oomen		Beeldende Kunst	Talentontwikkeling	n.v.t.
				Bezoekers totaal	139.710

